

Lars Ellström

Fascism med kinesiska kännetecken - om firandet av Folkrepubliken Kinas 60- och 70-årsjubiléer

Den första oktober 2009 fick jag, utan att själv alls ha eftersträvat det, en omskakande bild av den dagens firande av Folkrepubliken Kinas 60-årsjubileum i Beijing. Jag befann mig på vandring i Qingshuihe i Inre Mongoliet och hade inte tänkt att jag skulle lägga någon tid på det evenemanget men den kinesiska verkligheten har sin egen logik och tvingade mig trots det att ta del av det som hände där långt borta i huvudstaden.

Mitt mål för dagen var annars att vandra så långt jag kunde mot en annan stad längre in i Inre Mongoliet, Zhunge'erqi. Tyvärr hamnade jag i stället i ett fruktlöst letande efter riksväg 109 som skulle ta mig dit. Jag var i och för sig van vid att kinesiska kartor och kinesisk verklighet inte alltid stämmer överens men den här dagen var det som förgjort: 109:an tycktes ha gått upp i rök. I en backe ringde min mobiltelefon. Det var en bekant i Beijing som satt klistrad vid TV:n och entusiastiskt föreslog att jag också borde se på 60-årsparaden i stället för att streta på vägarna i Inre Mongoliet.

Jag fortsatte ändå letandet efter 109:an till sena eftermiddagen då jag till slut gav upp och återvände till hotellet i Qingshuihe som jag hade utgått ifrån på morgonen. Det var där jag drabbades av 60-årsfirandet. Så här har jag beskrivit det i min berättelse om vandringen (*Vägen till Kashgar*, Faun förlag 2014, ss. 119-121):

På kvällen slår jag på TV:n just som fortsättningen av 60-årsfirandet skall börja. Det är 60-årsfirandets *lianhuan wanhui*, "jubelfest", med fyrverkerier och olika uppträdanden på torget vid Himmelska fridens port. Det är på det stora hela som jag har väntat mig och det är just så imponerande effektivt som man kunde förutse. Samtidigt är det skrämmande.

Uppe på podiet sitter och står ledarna, betraktande, småleende. Där nedanför står, hoppar och dansar folket med röda fanor och vimplar i händerna, just så helhjärtat entusiastiskt som min väninna gett uttryck för tidigare på dagen. Temat för jubelfesten är

att fira ett Kina som har rest sig ur efterblivenhet och förnedring till att bli ett "ekonomiskt utvecklat, politiskt stabilt, kulturellt blomstrande, etniskt enat, socialt progressivt och internationellt alltmera respekterat" land som en speakerröst deklarerar i början av programmet. Men i sista hand är det en massiv propagandaföreställning för kommunistpartiet och dess maktinnehav.

Det som skrämmer mig är sättet på vilket det här budskapet levereras och dess luddiga ideologiska innehåll. Jag känner igen alltihop, på mer än ett sätt.

Nu bestiger ledarna igen Himmelska fridens port för att möta och elda på folkets entusiasm. Så gjorde också Mao Zedong på 60-talet när han ville få fart på de kulturrevolutionära känslösvallen hos rödgardister som paraderade nedanför på torget. Bortsett från kläder och andra yttre detaljer är bilderna från jubelfesten och kulturrevolutionen häpnadsväckande lika: samma port, samma torg, samma entusiastiskt strålande ögon som ser uppåt mot podiet, samma hängivet utslätade ansiktsuttryck, samma upphetsade hoppande och armar som sträcks uppåt – då höll man "Maos lilla röda", den kulturrevolutionära bibeln, i händerna, idag är det vimplar och flaggor.

I det här avseendet verkar inget väsentligt ha förändrats.

Likheter med tysk propagandafilm från 1935

Jag kommer att tänka på ett annat, minst lika ominöst, spöke från det förgångna: Leni Riefenstahls berömda och beryktade propagandafilm från det tyska nazistpartiets partidagar i Nürnberg 1935, *Triumph des Willens*. Jag känner igen bildretoriken: perspektiv högt uppifrån och långt bortifrån som kontrasteras mot ansikten i närbild, ledarna däruppe och folket där nere, panoreringar över folkhav som landar på ledaren eller ledarna, den stillastående ledaren och massorna i rörelse. Det hela uttrycker att varje individ är en liten länk i en mycket större helhet, att kraften och dynamiken utgår från dem däruppe och blommar ut hos dem därnere och att det finns en stor trygghet och lycka i att uppgå i denna kollektiva organism.

När jag kom tillbaka till Beijing plockade jag fram den kinesiska piratkopierade DVD av *Triumph des Willens* som jag har och kontrollerade om mina associationer stämmer. Det gör de och till och med på ett mera eftertryckligt sätt än jag först insåg. Jag skaffade också en DVD av 60-årsparaden som jag ju inte såg på nationaldagen. Den visade sig också stämma väl in i mönstren i Riefenstahls film.

Till och med budskapet är i allt väsentligt det samma. Den vision som lyfts fram i paraden och jubelfesten den första oktober är av ett Kina som

har rest sig ur nationell förnedring till styrka och framgång tack vare ett insiktsfullt och kraftfullt ledarskap. Det är exakt samma bild som *Triumph des Willens* presenterar av Tyskland under Adolf Hitlers och nazistpartiets ledning. Den sammanfattas i parollen "*Ein Volk, Ein Führer, Ein Reich, Ein Land*" som lika gärna skulle ha kunnat skanderas i Beijing den första oktober med den historiskt nödvändiga anpassningen att Ledaren i det kinesiska fallet består av successionen Mao Zedong-Deng Xiaoping-Jiang Zeming-Hu Jintao.

Likheterna mellan *Triumph des Willens* och kinesiska TV:s produktion av 60-årsparaden och jubelfesten den första oktober är till och med så påtagliga att man kan fråga sig om de kinesiska producenterna och propagandamakarna har lärt direkt från Riefenstahl och den nazistiske propagandaministern Goebbels. När det i förbifarten i produktionen från den kinesiska militärparaden skymtar att speciella framsträckta mikrofoner fångar upp ljudet från de paradmarscherande soldaternas stöveltramp slår det mig att det var ett av Dr. Goebbels propagandaknep.

Vad som är speciellt kusligt med detta är att man på det här viset sätter igång och stimulerar känslosvall som det med tiden kan vara svårt att kontrollera. Både Nazi-Tyskland och kulturrevolutionen är i det avseendet mardrömslikt avskräckande. Men det finns ett frågetecken. De tyska nazisterna hade sina väl definierade fiender och det hade också kulturrevolutionärerna. Då var det "revisionister", "kontrarevolutionärer" och "de som går den kapitalistiska vägen" som skulle förgöras.

Vilka är det idag eller i morgon som skulle kunna pekats ut som fiender som måste elimineras? Och skulle tillräckligt många vara redo att ge sig ut för att "krossa hundhuvudena"? Jag hoppas att vi slipper få svar på de frågorna men bilderna från 60-årsfirandet tyder i alla fall på att den emotionella mobiliseringen för en sådan utveckling redan är på god väg.

Med ens känns min vandring mot Kashgar mera betydelsefull än jag först föreställt mig. Det är angeläget att se landet som det är och inte som propagandamakarna vill framställa det. Vem vet för övrigt hur länge det kommer att vara möjligt?

Dagen därpå fortsatte jag mitt letande efter riksväg 109. Det visade sig att en ny sträckning av den hade anlagts ett par kilometer söder om Qingshuihe, en alldeles ny, asfalterad väg som rullade iväg över lössjordskullarna västerut utan belastning av annan trafik än en del lastbilar som assisterade arbetarna som höll på och avslutade anläggningsarbetet samt en del motorcyklar och traktorer från byarna i trakten. Det var underbart att ha en helt ny, fin väg nästan för sig själv och det enda problemet var många långa sugande motlut. Den dagen nådde jag fram till Xiaoshawan,

”lilla sandsundet”, vid stranden av Gula floden där jag slog upp mitt tält för natten. Nästa dag nådde jag mitt mål, Zhunge'erqi, varifrån jag tog en buss till Inre Mongoliets huvudstad Huhot och därifrån en annan buss till Beijing. På vägen dit fick jag uppleva en annan sida av nationaldagsfirandet: poliskontroller och övervakning (*Vägen till Kashgar*, s. 126 f):

Redan då jag stiger på bussen måste jag lämna ifrån mig mitt pass därför att alla passagerares personuppgifter skall kontrolleras. Sedan passerar vi på vägen inte mindre än sex poliskontroller där mitt pass och övriga kinesiska passagerares ID-kort granskas. Dessutom måste bussen ha en *tongxingzheng*, ”passersedel”, och det är stränga anvisningar för var och hur passagerarna får lämna bussen i Beijing. Varje kontrollplats är bemannad av minst ett tiotal poliser, vissa iförda skyddsvästar, svarta stålhelmar och beväpnade med automatvapen.

Jag har aldrig tidigare sett något liknande, inte ens under de kulturrevolutionära åren. Eftersom kontrollen av alla andra tillfartsvägar till Beijing måste vara ungefär lika intensiv är det ett polispådrag av nästan obegriplig omfattning. Beror det på att man verkligen fruktar terroristattacker eller är det lika mycket en makt-demonstration gentemot oss alla som inte alls är terrorister?

Jag kommer att tänka på att det här är ytterligare något som starkt påminner om den verklighet som presenteras i *Triumph des Willens*. Ett återkommande tema i den filmen är täta led av bistra soldater som skyddar Führern, kanske inte för att han var hotad utan för att man ville skapa föreställningen att han var det, att bunkermentalitet och taggarna utåt var nödvändiga samt att makthavarnas makt var stor. Är det sådana tankar som den polisiära makt-demonstrationen på Beijings infartsvägar också skall stimulera?

Hur skulle 70-årsfirandet 2019 bli?

Mot den här bakgrunden var jag spänd på att se hur 70-årsfirandet 2019 skulle genomföras. Skulle det följa samma mönster som 60-årsfirandet eller skulle det avvika från det? Och, i så fall, på vilket sätt? Därför slog jag mig på morgonen den första oktober ned framför datorn och hittade snabbt kanaler som förmedlade den kinesiska televisionens rapporter om firandet.

Till att börja med kunde jag konstatera att 70-årsfirandet, och den televiserade berättelsen om det, i ett övergripande perspektiv följde samma manus som det som hade använts vid 60-årsfirandet. Liksom det var 70-årsfirandet uppdelat i två akter. Den första akten inleddes med en ceremoni då Folkrepubliken fana hissades på torget nedanför Himmelska fridens port. Därefter höll Xi Jinping, generalsekreterare i Kinas kommunistiska parti, tillika Folkrepubliken president, dagens högtidstal, varefter

han inspekterade trupperna som stod uppställda i snörräta led längs Långa fredens aveny. Liksom Hu Jintao 2009 genomförde han inspektionen stående i en blänkande limousin av det kinesiska märket Röda fanan och hälsade soldaterna traditionsenligt med utropen *Tongzhimen hao*, "God dag kamrater", och *Tongzhimen xinkule*, "Kamrater, ni har kämpat hårt". Därefter vidtog en mer än två timmar lång parad, först och främst med de marscherande trupperna i spikraka led, följt av en uppvisning av mängder av missiler, drönare och andra vapensystem. Efter dem kom en lång rad ekipage representerande olika delar av landet, yrkesgrupper och idrotts-hjältar som stolt avslutades med de nyblivna kvinnliga världsmästarna i volleyboll, omåttligt populära i Kina.

På kvällen följde så liksom 2009 en *lianhuan wanhui*, jubelfest, med spektakulärt fyrverkeri, musik och uppträdanden. Den kinesiska televisionens förmedling av allt detta gav jubelfesten en närmast magiskt överjordisk strålgans. Många, inte bara i Kina, satt säkert framför TV-apparaterna och kippade imponerat efter andan. Hur var allt detta möjligt?

Scenografin och koreografin i både paraden och jubelfesten var annars i grund och botten den samma som i 60-årsfirandet 2009. Å ena sidan folket som marscherade, hoppade, dansade och viftade med kinesiska vimplar nere på torget söder om Himmelska fridens port. Och å andra sidan ledarna högst uppe på portens takterrass varifrån de blickade ned på det marscherande och dansande folket, eftertänksamt, självmedvetet småleende.

Och liksom 2009 var det denna logik som TV-produktionen av evenemanget lyfte fram: svepande kamerapanoreringar över de entusiastiska massorna som sällan stannade upp på individer medan man gjorde just det då man zoomade in på enskilda ledare uppe på Himmelska fridens port, vars namn i det här perspektivet passar väl in i TV-producenternas framställning av relationen mellan folket och dess upphöjda ledare. Än en gång alltså en bildlogik som i grund och botten överensstämmer mycket väl med den som Leni Riefenstahl tillämpade så effektivt i *Triumph des Willens*.

Budskapet var också på ett annat sätt helt det samma som i 60-årsfirandet: även om det ytligt sett var Kina som firades var det lätt att med lite eftertanke inse att det verkliga födelsedagsbarnet var Kinas kommunistiska parti – det var dess 70-åriga maktinnehav, och Folkrepubliken Kina som dess så att säga materiella manifestation, som hyllades. Men även i det avseendet var det lätt att se, liksom det var i 60-årsfirandet, att det var en synnerligen manipulerad bild som presenterades. Hela historien från 1949 fram till reformpolitikens början i slutet av 70-talet lös på

det stora hela med sin frånvaro, i synnerhet sådana katastrofer som Stora språnget och den efterföljande massvälten i början på 60-talet samt inte minst kulturrevolutionen. De var bortsuddade liksom även ledare för partiet som Hua Guofeng, Hu Yaobang och Zhao Ziyang som av olika skäl har blivit icke-personer i partiets historieskrivning. Den som händelsevis har tvivlat på det kan av detta lära att ledarna i Beijing förvränger verkligheten så som det behagar dem.

Skillnader i dramaturgierna

Men det fanns också viktiga skillnader mellan 60- och 70-årsfirandenas dramaturgier. Först och främst fanns nu en ledare uppe på Himmelska fridens port som var mer betydelsefull än alla de andra, som var både folkets och de övriga ledarnas Ledare: Xi Jinping. I jämförelse var 60-årsfirandet något av en uppvisning i kollektivt ledarskap medan det nu var en huvudperson som överglänste alla andra. Det framgick omedelbart då han trädde ut på Himmelska fridens ports takterrass, både inför paraden och inför jubelfesten. Kameran zoomade utdraget in på honom och hans återhållna leende. Han ställde sig på just den plats på podiet där Mao Zedong lär ha stått då han utropade upprättandet av Folkrepubliken Kina och han bar en kinesisk kostym knäppt ända upp i halsen av samma typ och snitt som den Mao var iklädd för sjuttio år sedan (som i Sverige brukar kallas "Mao-kostym" men som i Kina benämns "Sun Yat-sen-kostym" därför att de unga revolutionärerna kring honom för hundra år sedan bar sådana kläder).

Alla övriga manliga dignitärer uppe på porten var till skillnad från Xi iförda moderna kostymer och kavajer av västerländskt snitt medan de fåtaliga kvinnorna bland dem bar klänningar och dräkter. Det förefaller inte överdrivet spekulativt att gissa att denna klädkod var genomtänkt och att alla de som hade inbjudits till takterrassen på Himmelska fridens port eftertryckligt hade instruerats att följa den. Budskapet som på så sätt förmedlades utan åthävor var hur tydligt som helst: Xi Jinping är vår store Ledare, av samma dignitet och betydelse som Mao Zedong

Detta budskap hamrades därutöver in med hjälp av otaliga utdragna kamerapanorerings på Xi och hans outgrundliga leende. Ingen annan av de närvarande fick tillnärmelsevis så mycket kameratid. Och detta får mig också att tänka på den centrala roll som Adolf Hitler har i Leni Riefenstahls beryktade dokumentär om de nazistiska partidagarna i Nürnberg 1935.

Högtidstalet som Xi höll inledningsvis var visserligen kort men i komprimerad form förmedlade det 70-årsfirandets hela budskap:

- Det kinesiska folket och den kinesiska nationen har i mer än hundra år lidit av fattigdom, svaghet samt översitteri och förnedrande behandling av andra nationer men har nu rest sig;
- det är Kinas kommunistiska partis ledarskap som har möjliggjort detta och det kommer också vara nödvändigt för att den nationella renässansen ska fortsätta;
- liksom att alla sociala och etniska grupper i landet enas under Partiets ledarskap;
- för att förverkliga den "kinesiska drömmen" att fullständigt ena nationen, att Kina återtar en ledande roll i världen och förenar hela mänskligheten i en "ödesgemenskap";
- en förutsättning för detta är vidare att Partiet har starka och insiktsfulla Ledare, som Mao Zedong som den första oktober 1949 utropade upprättandet av Folkrepubliken Kina från denna port, och som Xi Jinping som i samma anda presiderar över dess 70-årsjubileum på samma port (det senare naturligtvis dock inte uttalat explicit av Xi själv men förmedlat med emfas av hela arrangemanget av 70-årsjubiléet);
- och under dessa förutsättningar kommer ingen kraft i världen att kunna stoppa denna utveckling (en central passage i talet men också exemplifierat av den efterföljande militärparadens uppvisning av avancerade vapensystem och de medverkande soldaternas och civilisternas disciplin).

Detta budskap fick också stark emfas av en annan kvalitet som höjde 70-årsfirandet över 60-årsfirandet: dess nästan ofattbara precision. 60-årsfirandet var redan ett under av effektivitet och exakthet men i 70-årsfirandet hade de kinesiska propagandamakarna förbluffande nog nått en i detta avseende ännu högre nivå. Ingenstans kunde jag upptäcka det minsta misstag eller felsteg. Det var som att se en väldig maskin som rullade fram i centrala Beijing och som gjorde precis det den skulle göra med ofattbar exakthet och perfektion. I 60-årsfirandet kunde man åtminstone se hur mikrofoner sträcktes fram mot de marscherande soldaternas fötter för att fånga upp ljudet men inte ens några sådana, möjligen oavsiktliga, avslöjanden av tekniska detaljer skymtade nu fram.

Det har rapporterats om förberedelserna inför detta evenemang. Stora delar av Beijing har fått en ansiktslyftning, gamla tempel har målats om och stadens parker har pryts med nya färggranna planteringar. Barer och restauranger har tvingats stänga eller begränsa sitt öppethållande. Boende längs paradvägen Långa fredens aveny har beordrats att evakuera sina lägenheter eller de har tvingats dra för gardinerna och förbjudits gå nära fönstren. Restriktioner har införts för försäljningen av köksknivar, hammare, yxor och saxar. Förbud har utfärdats i en stor del av staden mot att flyga drakar, ballonger och drönare. Inte heller brevduvor, en populär hobby för många, tillåts flyga under jubileumsdagarna. Polistätheten har ökat markant med täta kontroller av ID-handlingar och väskor utanför

köpcentra, vid turistattraktioner och på tågstationer. Säkerligen har polis-kontrollerna på tillfartsvägarna till Beijing uppgraderats till minst samma dramatiska nivå som jag själv kunde iaktta i samband med 60-årsfirandet.

De 15 000 soldaterna som på 70-årsdagen defilerade i paradmarsch nedanför tribunen på Himmelska fridens port hade också utvalts och förberetts minutiöst. De skulle vara mellan 175 och 185 cm långa samt dessutom ha en korrekt politisk uppfattning och de tränades i att stå blick stilla i två timmar, marschera med 75 centimeter långa steg och inte blinka på 40 sekunder – det senare väl för att de på så sätt i TV-sändningen skulle framstå som robotlikt övermänskliga. För att klara de långa passen av paradrepetitioner utrustades de med blöjor vilket rimligen var fallet även den första oktober.

Även var och en av de mer än 100 000 civila medborgare som deltog i paraden och utgjorde publik på torget nedanför Himmelska fridens port hade genomgått vederbörlig politisk kontroll och försetts med särskilda inbjudningar. Utan en sådan kunde man följaktligen inte komma i närheten av festligheterna vilket ger visst perspektiv på den uppsluppna entusiasm som folket på torget och i de olika paradekipagen uppvisade.

I varje del av både paraden och jubelfesten demonstrerades som sagt en närmast överväldigande precision och exakthet utan ett enda felsteg eller någon icke genomtänkt longör. Det gällde också kameravinklar och panoreringar. Allt, in i minsta detalj, måste ha förberetts i form av ett väldigt och väl instuderat manuskript. Det är närmast obegripligt hur det har varit möjligt, inte minst hur det har kunnat övas in med sådan effektivitet med så många medverkande. En slutsats är att de kinesiska propagandamakarna härmed med hästlängder har överträffat sin sannolika läromästarinna, Leni Riefenstahl.

Resultatet blev en väldig mekanisk rörelse av människomassor, soldater, militära fordon, stridsvagnar, militära flygplan, drönare, missiler och mera under flera timmars tid, en stor maskin där varje individ var en liten skruv, fjäder eller länk, outhärlig just där men också utbytbar. Jag kom att tänka på den unge soldaten Lei Feng, upphöjd till föredöme av Mao i början av 60-talet, som i det som uppges vara hans dagbok säger att han vill vara en skruv i det revolutionära maskineriet. Han skulle ha känt sig hemma i det här evenemanget där hans bild också fanns med på ett av paradekipagen.

Det maskinella blev speciellt tydligt i jubelfesten på kvällen då tusentals människor på torget, klädda i ett slags metalliskt reflekterande dräkter, med hjälp av rektangulära ljusreflekterande skivor formade växlande abstrakta mönster som böljade fram nedanför Himmelska fridens port.

Det var mycket vackert men också skrämmande. Här fanns ingen spontanitet, inga avvikelser, inga egna initiativ. Det mänskliga livet var undanträngt av en mekaniskt rörlig men ändå livlös verklighet. En lovsång till döden.

Jag kom att tänka på Marinetti och de italienska futuristerna som för hundra år sedan bidrog starkt till formeringen av den fascistiska ideologin. De dyrkade maskinen, farten och kriget som en nödvändig hygienisk process för mänskligheten. Han och hans gelikar skulle ha känt sig väl hemmastadda på Himmelska fridens port den första oktober 2019.

Min förståelse av den djupare innebörden av det strängt regisserade 70-årsfirandet påverkades också av frånvaron i det av något som borde ha ingått: en definition av "folket" baserad på en i någon mening marxistisk klassanalys, kanske också med höjda fanor för Världsrevolutionen – "Proletärer i alla länder, förenen eder!". Det är vad man bör kunna förvänta sig av en kommunistisk regim som verkligen är kommunistisk och så var det ju fortfarande på Maos tid. Men det var som sagt inte den bilden av folket som presenterades den här dagen. I stället fick vi se ett folk som var uppfyllt av en gemensam vision att förverkliga en nationell renässans, utan skilda och motstridiga klassintressen, som blickade bakåt mot en svunnen storhet och mot en framtid som ska bli ännu mera strålande. Det är inte en kommunistisk vision.

Analys av fascismen

Den amerikanske historikern Robert O. Paxton sammanfattar i sin bok *The Anatomy of Fascism* (London: Allen Lane, 2004) sin analys av fascismen som politisk rörelse i ett antal punkter (s. 219 f):

- a sense of overwhelming crisis beyond the reach of any traditional solutions;
- the primacy of the group, toward which one has duties superior to every right, whether individual or universal, and the subordination of the individual to it;
- the belief that one's group is a victim, a sentiment that justifies any action, without legal or moral limits, against its enemies, both internal and external;
- dread of the group's decline under the corrosive effects of individualistic liberalism, class conflict, and alien influences;
- the need for closer integration of a purer community, by consent if possible, or by exclusionary violence if necessary;
- the need for authority by natural chiefs (always male), culminating in a national chieftain who alone is capable of incarnating the group's historical destiny;
- the superiority of the leader's instincts over abstract and universal reason;
- the beauty of violence and the efficacy of will, when they are devoted to the group's success;

- the right of the chosen people to dominate others without restraint from any kind of human or divine law, right being decided by the sole criterion of the group's prowess within a Darwinian struggle.

Dessa punkter för att klargöra fascismens väsen passar väl in på den nuvarande regimen i Beijing och dess sätt att presentera sig själv i 70-årsfirandet den första oktober. Men det finns också perspektiv i Paxtons analys som inte överensstämmer med den kinesiska verkligheten. Han diskuterar huvudsakligen fascismen som ett europeiskt fenomen med speciellt fokus på dess två mest framgångsrika exponenter, nazismen i Tyskland och fascismen i Italien. Han betonar återkommande att en förutsättning för dessa politiska rörelser uppkomst och snabba genombrott var att en existerande liberal statsordning föll samman och inte förmådde hantera nationella kriser, speciellt som en konsekvens av följderna av Första världskriget (se exempelvis Paxtons diskussion av detta på ss. 77 ff.).

Kina har aldrig haft en liberal statsordning utan här är det i stället den gamla kejserliga auktoritära ordningen som har fallit samman varigenom Kinas kommunistiska parti fick möjlighet att tillskansa sig makten med regimen under Xi Jinping som yttersta konsekvens, åtminstone så här långt. Den kommunistiska regimen mognad till en politisk ordning av alltmera uttalad fascistisk karaktär har heller inte skett så snabbt som fallet var med de fascistiska rörelserna i Europa. Det har krävts mer än sjuttio år för den att komma till den punkt där den nu befinner sig. I det här avseendet finns det därför anledning att fördjupa studierna av den kinesiska utvecklingen. Det vi ser, och såg i Beijing den första oktober, är en fascism med speciella kinesiska kännetecken.

Att definiera Xi Jinpings regim som fascistisk är inget självändamål, och heller inte ett skamgrepp för att chikanera den. Det är nödvändigt för att nå en bättre förståelse av den, dess politiska logik och hur den kan komma att utvecklas framöver. I det avseendet kan man urskilja djupt oroande perspektiv. Som Paxton framhåller är dyrkan av styrka och våld karakteristiska för fascistiska rörelser. De tenderar att använda förtryck, vapenmakt och krig som lösningar på motsättningar i enlighet med Ledarens vilja, eller "tänkande". Den offensiva politik som bedrivs av den nuvarande regimen i Beijing, med förtryck av oliktankande, förföljelse av religiösa grupper och ökande aggressivitet mot omvärlden, passar väl in i det mönstret. 70-årsfirandet i Beijing klargör att det är ett realistiskt perspektiv: vapnen finns där, liksom även disciplinen och den emotionella mobiliseringen av folkets massor. Frågan är vad nästa steg i den här processen blir.